

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ตัดสิน
กีฬาโอลิมปิกบอลชั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*

NEEDS FOR DEVELOPING A BASIC VOLLEYBALL REFEREE TRAINING PROGRAM FOR
STUDENTS AT THE THAILAND NATIONAL SPORTS UNIVERSITY IN
NORTHEASTERN REGION

พรชัย ทาธิสา*, ลักขมี ฉิมวงษ์, นภัสวรรณ เจริญชัยภินันท์

Pornchai Thathisa*, Luxsamee Chimwong, Napassawan Charoenchaipinan

คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Physical Education, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: auy.pornchai1986@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาโอลิมปิกบอลชั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากร เป็นอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในรายวิชากีฬาโอลิมปิกบอลในระดับอุดมศึกษา จำนวน 170 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 248 คน รวมเป็น 418 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 129 คน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง สถิติที่ใช้ในการอธิบายระดับของความต้องการจำเป็นในแต่ละด้าน โดยใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และดัชนีความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในแต่ละประเด็น โดยเปรียบเทียบระหว่างระดับสภาพที่เป็นจริง กับระดับสภาพที่คาดหวัง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีระดับของความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับเร่งด่วน (PNI_{modified} = 0.90) โดยประเด็นที่มีความต้องการสูงสุด ได้แก่ 1) ทักษะในการตัดสินกีฬาโอลิมปิกบอลชั้นพื้นฐาน (PNI_{modified} = 0.99) 2) ความสามารถในการวิเคราะห์ พิจารณาสถานการณ์ และการตัดสินใจ (PNI_{modified} = 0.94) 3) องค์ความรู้ที่จำเป็นในการเป็นผู้ตัดสิน (PNI_{modified} = 0.85) และ 4) บทบาทหน้าที่ในการตัดสิน (PNI_{modified} = 0.80) ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญยังสะท้อนว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านความรู้ ทักษะ การวิเคราะห์ การตัดสินใจ และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้ตัดสิน โดยควรวางแผนพัฒนาโปรแกรมอย่างเป็นระบบตามแนวคิด APIE (Assessment-Planning-Implementation-Evaluation) เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, โปรแกรมการฝึกอบรม, ผู้ตัดสินกีฬาโอลิมปิกบอล, มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

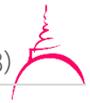
Abstract

This research aimed to study the needs in developing a basic volleyball referee training program for students of the National Sports University in the Northeast by using a mixed quantitative and qualitative research method. The population was 170 lecturers and experts with experience in volleyball in higher education and 248 students of the National Sports University in the Northeast, totaling 418 people. The sample group was 129 people by purposive selection. The instruments were semi-structured interviews and questionnaires based on actual and expected conditions. The statistics used to describe the level of needs in each area were descriptive data analysis and the Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) to prioritize the needs in each issue by comparing the actual and expected levels. The results of the research found that students had urgent needs ($PNI_{\text{modified}} = 0.90$). The issues with the highest needs were: 1) Basic volleyball referee skills ($PNI_{\text{modified}} = 0.99$) and 2) Ability to analyze and consider situations and decision making ($PNI_{\text{modified}} = 0.94$), 3) the knowledge required to be a referee ($PNI_{\text{modified}} = 0.85$), and 4) the role of refereeing ($PNI_{\text{modified}} = 0.80$), respectively. The qualitative analysis results from experts also reflected that there is a great need to develop training programs that cover the components of knowledge, analytical skills, decision making, and understanding of the role of referees. The program development should be planned systematically based on the APIE (Assessment-Planning-Implementation-Evaluation) concept to promote in-depth learning and effective practical implementation.

Keywords: Necessary Needs, Training Program, Volleyball Referees, Thailand National Sports University

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน กีฬาไม่ได้เป็นเพียงกิจกรรมเพื่อสุขภาพหรือความบันเทิงเท่านั้น หากแต่ยังมีบทบาทสำคัญในด้านการพัฒนาทักษะชีวิต และเป็นเครื่องมือในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีให้แก่ผู้เรียน เช่น ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และจิตสาธารณะ ซึ่งสามารถบูรณาการผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สิทธิพงษ์ ปานนา, 2562) บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกีฬาจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้การแข่งขันเป็นไปอย่างมีคุณภาพและยุติธรรม โดยเฉพาะ "ผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอล" ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมการแข่งขันให้ดำเนินไปตามกติกาอย่างเคร่งครัด มีบทบาทในการลดความขัดแย้งระหว่างผู้เล่น และส่งเสริมภาพลักษณ์ของกีฬาให้ได้รับความน่าเชื่อถือ (Afanasov, M., 2024) ยิ่งไปกว่านั้น การฝึกอบรมผู้ตัดสินโดยมุ่งเน้นการตัดสินใจในสถานการณ์ที่มีแรงกดดันสูง สามารถช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยลดข้อผิดพลาดในการตัดสินและสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่การแข่งขัน (Phipps, D. J. et al., 2021) การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎี "APIE Model" ของ Austin, D. R. มาใช้เป็นกรอบแนวคิดหลักในการพัฒนาโปรแกรม โดย APIE ย่อมาจาก Assessment-Planning-Implementation-Evaluation ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาโปรแกรมที่ได้เป็นระบบและสามารถวัดผลได้จริง โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้ 1) การประเมินความรู้ในการตัดสิน (Assessment of Officiating Knowledge) 2) การวางแผนเพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และการตัดสินใจในสถานการณ์แข่งขัน (Planning for Decision-Making and Analysis) 3) การลงมือฝึกทักษะการตัดสินอย่างมีระบบในสถานการณ์จำลอง (Implementation of Practical Officiating Skills)

และ 4) การประเมินผลบทบาทหน้าที่และความพร้อมของผู้ตัดสินในบริบทจริง (Evaluation of Officiating Roles and Responsibilities) หลักการนี้สามารถเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นผู้ตัดสินมืออาชีพ ไม่เพียงแต่ในด้านเทคนิค แต่รวมถึงการควบคุมอารมณ์ การสื่อสาร และการแสดงออกที่เหมาะสมต่อบทบาทด้วย (Austin, D. R., 2013); (Phipps, D. J. et al., 2021) สอดคล้องกับ Anderson-Butcher, D. et al. ได้ศึกษาบทบาทของการฝึกอบรมโค้ชในระดับชาติของสหรัฐอเมริกา และพบว่า การเข้าร่วมอบรมอย่างมีโครงสร้างมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักกีฬา ซึ่งสะท้อนว่าการฝึกอบรมผู้ที่มีบทบาทในสนามแข่งขัน เช่น โค้ชหรือผู้ตัดสิน สามารถส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักกีฬาในระยะยาว (Anderson-Butcher, D. et al., 2024)

แนวคิด APIE ยังได้รับการสนับสนุนในงานวิจัยด้านการฝึกอบรมบุคลากรสายสุขภาพ การศึกษา และกีฬา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการวางแผนเป็นระบบและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งและเกิดการนำไปใช้จริงในบริบทการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Norman, G. J. et al., 2005) มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติในฐานะสถาบันการศึกษาชั้นนำด้านการกีฬา มีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุน และผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และทักษะด้านกีฬาอย่างรอบด้าน อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น พบว่า นักศึกษาจำนวนมากยังขาดทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเป็นผู้ตัดสินวอลเลย์บอลที่มีประสิทธิภาพ เช่น ความรู้ด้านกติกา ทักษะในการสังเกตการณ์ และการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่กดดัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรศักดิ์ พุ่มดวง ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลตามทฤษฎีของผู้ควบคุมทีมและนักกีฬา งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าผู้ตัดสินที่มีประสิทธิภาพควรมีความรู้ความเข้าใจในกติกา ทักษะการสังเกตการณ์ และการตัดสินใจที่แม่นยำภายใต้สถานการณ์ที่กดดัน เป็นทักษะที่นักศึกษาคควรได้รับการพัฒนา (จิรศักดิ์ พุ่มดวง, 2553) และการสนับสนุนแนวทางการฝึกอบรมที่อิงหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ โดยระบุว่าผู้ฝึกสอนหรือบุคลากรทางการกีฬาคควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับสมองและพัฒนาการเรียนรู้เพื่อหลีกเลี่ยงความเข้าใจผิด ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการฝึกและการตัดสินใจอย่างมาก โดยเฉพาะในภาคสนามที่ต้องตัดสินใจรวดเร็ว (Betts, K. et al., 2025)

ดังนั้น การนำแนวคิด APIE มาใช้ในการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมผู้ตัดสินจึงถือเป็นกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับปัญหาที่ค้นพบจากบริบทจริง ช่วยให้โปรแกรมสามารถออกแบบให้ตอบโจทย์ทั้งด้านเนื้อหา วิธีการ และการประเมินผล ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้ตัดสินรุ่นใหม่ได้อย่างเป็นรูปธรรมและวัดผลได้การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลขั้นพื้นฐานที่มีความเหมาะสมจึงเป็นแนวทางที่สามารถส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกฝนและพัฒนาศักยภาพอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งยังขาดแคลนผู้ตัดสินกีฬาที่มีคุณภาพในระดับท้องถิ่นและภูมิภาค เนื่องจากในปัจจุบัน ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการส่งเสริมและจัดการแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอลอย่างต่อเนื่องในระดับท้องถิ่นและระดับทัวร์นาเมนต์ ซึ่งสะท้อนถึงความตื่นตัวและการพัฒนากีฬาวอลเลย์บอลในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนานักกีฬารุ่นใหม่ที่มีศักยภาพ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีความก้าวหน้าในด้านการพัฒนาผู้เล่น แต่ยังคงพบปัญหา ภูมิภาคนี้ ประสบปัญหาการขาดแคลนผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลที่มีคุณภาพและมาตรฐานในระดับมืออาชีพ ส่งผลให้การแข่งขันบางรายการอาจขาดความน่าเชื่อถือ ความเป็นธรรม และมาตรฐานในการตัดสิน ซึ่งถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนากีฬาวอลเลย์บอลอย่างยั่งยืนในระดับภูมิภาค สอดคล้องกับงานวิจัยของ กริธา พรหมเทพ และคณะ ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ตัดสินฟุตบอลที่มีต่อปัจจัยการตัดสินฟุตบอลลีกภูมิภาคดิวิชั่น 2 โซนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2558 จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ตัดสินฟุตบอลในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การตัดสินในระดับท้องถิ่นต้องเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน จากสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและแรงกดดันจากผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งหากไม่มีการเตรียมความพร้อมหรือฝึกอบรมผู้ตัดสินอย่างเป็นระบบ จะนำไปสู่การตัดสินที่ผิดพลาด เสียความน่าเชื่อถือ และลดคุณภาพของการแข่งขัน (กริธา พรหมเทพ และคณะ, 2561) ซึ่งภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังขาดแคลนผู้ตัดสินกีฬาที่มี

คุณภาพ และผู้ตัดสินที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่ดังกล่าวยังต้องเผชิญกับ ปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อ การตัดสิน อย่างมีนัยสำคัญ เช่น สภาพสนามและความปลอดภัยที่ยังไม่ทั่วถึง แรงกดดันจากนักกีฬา โค้ช กองเชียร์ และการเมืองท้องถิ่น ระบบการบริหารจัดการที่ยังไม่มีประสิทธิภาพในระดับภูมิภาค และขาดระบบสนับสนุนด้าน ค่าตอบแทนและความก้าวหน้าในอาชีพ ดังนั้น การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลชั้น พื้นฐานที่มีความเหมาะสมจึงเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถ เสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ และมาตรฐานใน การปฏิบัติงานของผู้ตัดสินหน้าใหม่ได้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาที่มีความสนใจในด้านการเป็น ผู้ตัดสินกีฬา เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมืออาชีพ และสามารถรองรับความต้องการของวงการกีฬา วอลเลย์บอลในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นไปที่การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการจำเป็น และแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอล เพื่อให้เกิดการออกแบบโปรแกรม การฝึกอบรมที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและความต้องการของชุมชนกีฬาในภูมิภาค (Norman, G. J. et al., 2005) การมีโปรแกรมที่พัฒนาอย่างมีระบบและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล จะช่วยให้นักศึกษาสามารถเข้ารับ การอบรมและสอบใบอนุญาตผู้ตัดสินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการสร้างโอกาสใน การประกอบอาชีพ และ สนับสนุนการเติบโตของกีฬาวอลเลย์บอลในระดับประเทศได้อย่างยั่งยืน (Kobierecka, A., 2023) ดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการของนักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่อการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลชั้นพื้นฐาน และนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาเป็นโปรแกรมฝึกอบรมที่ เหมาะสม บนพื้นฐานของแนวคิด APIE ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง วัตถุประสงค์ และตอบสนองต่อความต้องการของ ผู้เรียนและบริบทของกีฬาไทยในปัจจุบันได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลชั้นพื้นฐาน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยใช้วิธีการเชิงปริมาณ มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และวิธีการ เชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน มกราคม และสิ้นสุดเดือน มีนาคม พ.ศ. 2568 มีรายละเอียด ดังนี้

คณะกรรมการจริยธรรม

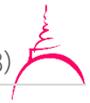
งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการการทำวิจัยในมนุษย์จาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ในมนุษย์มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ เลขที่โครงการวิจัย TNSU-EDU 015/2568

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในรายวิชากีฬาวอลเลย์บอล ในระดับอุดมศึกษา จำนวน 170 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ลงทะเบียนเรียน เทอม 2/2567 ที่อยู่ในชมรมวอลเลย์บอล ได้แก่ วิทยาเขตศรีสะเกษ วิทยาเขตมหาสารคาม วิทยาเขตชัยภูมิ และวิทยาเขตอุดรธานี จำนวน 248 คน รวมทั้งหมดเป็น 418 คน (กองส่งเสริมวิชาการ มหาวิทยาลัย การกีฬาแห่งชาติ, 2567)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอาจารย์ระดับอุดมศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดสินกีฬา วอลเลย์บอล และนักศึกษา จำนวน 129 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์และผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดสินกีฬาวอลเลย์บอล โดยใช้การเลือก แบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มเป็นอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ใน

รายวิชากีฬาโอลิมปิกในระดับอุดมศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอนในรายวิชาโอลิมปิกไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 6 คน และผู้ตัดสินกีฬาโอลิมปิกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับสมาคมกีฬาโอลิมปิกแห่งประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2567 จำนวน 3 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 9 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากผู้มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

2.2 กลุ่มนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จาก 4 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตศรีสะเกษ วิทยาเขตมหาสารคาม วิทยาเขตชัยภูมิ และวิทยาเขตอุดรธานี ในแต่ละวิทยาเขตจะคัดเลือกนักศึกษา จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน คัดเลือกด้วยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่เป็นนักศึกษายู่ในชมรมวอลเลย์บอลแต่ละวิทยาเขต

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตัวเลือก (Check-list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อยู่ในชมรมวอลเลย์บอล เคยเข้ารับการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาโอลิมปิก และอยากเป็นผู้ตัดสินสมาคมวอลเลย์บอลหรือไม่ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาโอลิมปิกขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีทั้งหมด 4 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ในการเป็นผู้ตัดสินกีฬาโอลิมปิกขั้นพื้นฐาน 2) ด้านสามารถในการวิเคราะห์ พิจารณาสถานการณ์ และการตัดสินใจ 3) ด้านทักษะในการตัดสินกีฬาโอลิมปิกขั้นพื้นฐาน และ 4) ด้านบทบาทหน้าที่ในการตัดสินกีฬาโอลิมปิกขั้นพื้นฐาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นข้อคำถามแบบปิด (Close Ended Question) โดยใช้วิธีประมาณค่ามาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555) มีเกณฑ์การให้ คะแนน ดังนี้ ความคิดเห็นกับสภาพความเป็นจริง คะแนน 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นกับสภาพความเป็นจริงน้อยที่สุด ถึง คะแนน 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และความคิดเห็นกับสภาพความคาดหวัง คะแนน 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นกับสภาพความคาดหวังน้อยที่สุดถึงคะแนน 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นกับสภาพความคาดหวังมากที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนนำมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสิ่งที่คาดหวังและสภาพที่เป็นจริง ในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาโอลิมปิกขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด กำหนดเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้ 4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด, 3.51 - 4.50 หมายถึง มาก, 2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง, 1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย และ 1.00 - 1.50 หมายถึง น้อยมากที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) เกณฑ์การประเมิน PNI^{Modified} คะแนน < 0.20 ความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด, 0.20 - 0.29 ความต้องการจำเป็นน้อย, 0.30 - 0.39 ความต้องการจำเป็นปานกลาง, 0.40 - 0.49 ความต้องการจำเป็นมาก และ ≥ 0.50 ความต้องการจำเป็นเร่งด่วน และตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการตัดสินกีฬาโอลิมปิก แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาโอลิมปิกขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งประเด็นการสัมภาษณ์ เป็น 4 หัวข้อ ดังนี้ 1) ด้านความรู้ในการเป็นผู้ตัดสินกีฬาโอลิมปิกขั้นพื้นฐาน 2) ด้านทักษะในการตัดสินกีฬาโอลิมปิกขั้นพื้นฐาน 3) ด้านสามารถในการวิเคราะห์ พิจารณาสถานการณ์ และการตัดสินใจ ในการตัดสินกีฬาโอลิมปิกขั้นพื้นฐาน และ 4) ด้านบทบาทหน้าที่ในการตัดสินกีฬาโอลิมปิกขั้นพื้นฐาน

3. ขั้นตอนการออกแบบเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามสร้างจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item Objective Congruence: IOC) และพิจารณาความคิดเห็น จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ค่าดัชนีความสอดคล้องทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับเหมาะสมมาก (Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K., 1977) เป็นการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.98 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับความเชื่อมั่นสูงมาก แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) อยู่ในระดับดีเยี่ยม และสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้อย่างน่าเชื่อถือ (Tavakol, M. & Dennick, R., 2011)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

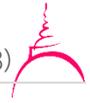
ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้เชี่ยวชาญทางการตัดสินใจฟาวอลเลย์บอล จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. อาจารย์และผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดสินใจฟาวอลเลย์บอล โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มเป็นอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในรายวิชาที่ฟาวอลเลย์บอลในระดับอุดมศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอนในรายวิชาฟาวอลเลย์บอลไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 6 คน และผู้ตัดสินใจฟาวอลเลย์บอลที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับสมาคมกีฬาฟาวอลเลย์บอลแห่งประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2567 จำนวน 3 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 9 คน

2. ผู้ตัดสินใจฟาวอลเลย์บอลที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับสมาคมกีฬาฟาวอลเลย์บอลแห่งประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2567 จำนวน 3 คน การสัมภาษณ์ใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อผู้เชี่ยวชาญล่วงหน้า เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ท่านละประมาณ 30 - 60 นาที และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปประเด็นที่สำคัญและนำไปใช้ในการออกแบบสอบถามต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาที่อยู่ในชมรมฟาวอลเลย์บอลของมหาวิทยาลัย การกีฬาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมจำนวนทั้งสิ้น 120 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (ค่าดัชนีความสอดคล้องทั้งฉบับ = 0.97 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค = 0.98 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย กลุ่มนักศึกษา จำนวน 120 คน (จาก 4 วิทยาเขต ๆ ละ 30 คน) ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามใช้รูปแบบออนไลน์ผ่านระบบ Google Forms กำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 10 - 15 นาที ต่อฉบับ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ 1) ดำเนินการโดยประสานงานผ่านอาจารย์ผู้สอนในแต่ละวิทยาเขต เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอความร่วมมือในการเผยแพร่แบบสอบถามไปยังนักศึกษาที่เข้าเกณฑ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ ผ่านระบบ Google Forms ซึ่งมีข้อดี คือสามารถเข้าถึง

กลุ่มเป้าหมายได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ผู้วิจัยได้แนบลิงก์แบบสอบถามไปยังกลุ่ม LINE หรือกลุ่ม Facebook ที่นักศึกษาใช้สื่อสารร่วมกัน พร้อมคำอธิบายประกอบอย่างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ข้อมูลที่ต้องตอบ และการรักษาความลับของข้อมูลส่วนบุคคล 2) กำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม ประมาณ 10 - 15 นาทีต่อฉบับ โดยนักศึกษสามารถเข้าทำแบบสอบถามได้จากอุปกรณ์ของตนเอง เช่น โทรศัพท์มือถือหรือคอมพิวเตอร์ และ 3) การเก็บข้อมูล ดำเนินการภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์ โดยมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องร่วมกับอาจารย์ผู้ประสานงานในแต่ละวิทยาเขต เพื่อให้แน่ใจว่ามีการตอบแบบสอบถามครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนด เมื่อเก็บข้อมูลครบแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนที่วางไว้ หลังจากเก็บข้อมูลครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาความต้องการจำเป็น โดยการหาค่าความต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น และดำเนินการจัดอันดับความต้องการจำเป็น

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และเพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาบอลเลย์บอลขั้นพื้นฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมใช้วิธีการเปรียบเทียบระหว่าง สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง โดยใช้ดัชนีความต้องการจำเป็นที่ปรับปรุงแล้ว (Modified Priority Needs Index: PNI_{Modified}) ตามแนวทางของ สุวิมล ว่องวาณิช เพื่อจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนา (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548) โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$PNI_{Modified} = \frac{(I-D)}{D}$$

โดยที่ I = ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่คาดหวัง (Importance)

D = ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่เป็นจริง (Degree of Success)

หากค่า PNI_{Modified} > 0.2 ถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่ควรได้รับการพัฒนาในลำดับต้น

3. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยถอดความ อ่านทำความเข้าใจ จัดกลุ่มประเด็นสำคัญ และตีความตามกรอบ APIE ได้แก่ การตัดสิน การวิเคราะห์และตัดสินใจ ทักษะการตัดสิน และบทบาทหน้าที่ผู้ตัดสิน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาบอลเลย์บอลขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการนำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	นักศึกษา (n = 120 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	78	65.00
หญิง	42	35.00

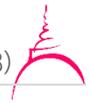
ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	นักศึกษา (n = 120 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
ต่ำกว่า 18 ปี	2	1.70
19 ปี	46	38.30
20 ปี	32	26.70
21 ปี	19	15.80
22 ปี	15	12.50
23 ปี	6	5.00
3. ระดับการศึกษา		
ปี 1	38	31.70
ปี 2	38	31.70
ปี 3	28	23.30
ปี 4	16	13.30
6. สังกัดอยู่ในชมรมวอลเลย์บอล		
อยู่	120	100.00
ไม่อยู่	00	00.00
7. เคยเข้ารับการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬา วอลเลย์บอล		
เคยระบุ/จำนวนครั้ง	16	13.30
ไม่เคย	104	86.70
8. อยากเป็นผู้ตัดสินสมาคมวอลเลย์บอลหรือไม่		
อยากเป็น	104	86.70
ไม่อยากเป็น	16	13.30

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 120 คน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 65.00) อายุเฉลี่ย 19 ปี (ร้อยละ 46.00) ทุกคนกำลังศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 100.00) สังกัดชมรมวอลเลย์บอล (ร้อยละ 100.00) ไม่เคยอบรมผู้ตัดสิน (ร้อยละ 86.70) และมีความต้องการเป็นผู้ตัดสินสมาคม (ร้อยละ 86.70)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การประเมินความต้องการจำเป็นสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังจัดเรียง ลำดับตามค่า PNI ของนักศึกษาในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬา วอลเลย์บอลขั้นพื้นฐาน (n = 120)

รายด้าน	สภาพที่ความจริง (I)			สภาพที่คาดหวัง (D)			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
1. ด้านองค์ความรู้ในการเป็นผู้ตัดสิน	3.36	0.63	ปานกลาง	4.21	0.70	มาก	0.85	3
2. ด้านสามารถในการวิเคราะห์ พิจารณา สถานการณ์ และการตัดสินใจ	3.31	0.79	ปานกลาง	4.25	0.72	มาก	0.94	2
3. ด้านทักษะในการตัดสิน	3.21	0.76	ปานกลาง	4.20	0.65	มาก	0.99	1
4. ด้านบทบาทหน้าที่ในการตัดสิน	3.34	0.64	ปานกลาง	4.14	0.64	มาก	0.80	4
ค่าเฉลี่ยรวม	3.30	0.71	ปานกลาง	4.20	0.65	มาก	0.90	

จากตารางที่ 2 พบว่า เมื่อพิจารณาผลการประเมินความต้องการจำเป็นสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง จัดเรียงลำดับ ตามค่า $PNI_{modified}$ ของนักศึกษาในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอล ขั้นพื้นฐาน พบว่า ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับเร่งด่วน ($PNI_{modified} = 0.90$) ความต้องการจำเป็น สูงสุด คือ 1) ด้านทักษะในการตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลขั้นพื้นฐาน ($PNI_{modified} = 0.99$) 2) ด้านสามารถในการวิเคราะห์ พิจารณาสถานการณ์ และการตัดสินใจ ในการตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลขั้นพื้นฐาน ($PNI_{modified} = 0.94$) 3) ด้านองค์ ความรู้ในการเป็นผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลขั้นพื้นฐานที่จำเป็น ($PNI_{modified} = 0.85$) และ 4) ด้านบทบาทหน้าที่ใน การตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลขั้นพื้นฐาน ($PNI_{modified} = 0.80$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านการตัดสินกีฬาวอลเลย์บอล ($n = 9$)

หลักการ สร้างโปรแกรม APIE ของ Austin	แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. ความรู้ในการตัดสิน	1.1 ความรู้ที่ควรมี: ควรรู้กฎกติกา FIVB, แนวทางผู้ตัดสิน, ทักษะสื่อสาร และจิตวิทยาการกีฬา 1.2 ปัญหาด้านความรู้: ขาดความเข้าใจกติกาและประสบการณ์จริง 1.3 แนวทางการพัฒนา: อบรมเชิงทฤษฎี - ปฏิบัติ, ใช้วิดีโอประกอบ, ฝึกปฏิบัติจริงและสอบวัดผล
2. การวิเคราะห์ และตัดสินใจ	2.1 องค์ประกอบการวิเคราะห์และตัดสินใจ: ต้องมีไหวพริบ, วิเคราะห์เกมแม่นยำ, เข้าใจธรรมชาติ ของกีฬา 2.2 ปัญหาด้านการวิเคราะห์/ตัดสินใจ: ขาดสมาธิ, ตัดสินผิดพลาดในจังหวะเร็ว และขาด ประสบการณ์เกมจริง 2.3 แนวทางพัฒนา: ฝึกจำลองสถานการณ์, วิเคราะห์คลิปเกม และทำแบบฝึกหัดจำลอง
3. ทักษะการตัดสิน	3.1 ความเข้าใจบทบาทผู้ตัดสิน: รับบทบาทตนเอง, ใช้สัญญาณถูกต้อง และมีบุคลิกภาพและ จริยธรรมที่ดี 3.2 ปัญหาบทบาทที่ควรพัฒนา: ขาดการฝึกซ้อมสม่ำเสมอ, วางตัวไม่เหมาะสม และขาดความมั่นใจ 3.3 แนวทางพัฒนา: อบรมเชิงลึก, ใช้คลิปวิเคราะห์, ฝึกควบคุมเกม และพัฒนาอารมณ์
4. บทบาทหน้าที่ ผู้ตัดสิน	4.1 ทักษะที่ควรมี: ต้องเชี่ยวชาญด้านกฎกติกา, สัญญาณมือ, การเคลื่อนไหว, การบันทึก และ การควบคุมอารมณ์ 4.2 ปัญหาทักษะที่ต้องพัฒนา: ตัดสินใจไม่เด็ดขาด ขาดทักษะสื่อสาร และมั่นใจเกินเหตุ 4.3 แนวทางพัฒนาทักษะ: ฝึกจากสถานการณ์จำลอง เก็บชั่วโมงตัดสินจริงและพัฒนา Soft Skills เช่น ฝึกทักษะการทำ Scoresheet E-Score และเรียงลำดับพิธีการอย่างเป็นระบบ

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม ผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น ควรมุ่งเน้นทั้งในด้านองค์ความรู้ ทักษะการวิเคราะห์ การตัดสินใจ และบทบาทหน้าที่ของผู้ตัดสิน โดยสามารถสรุป สาระสำคัญได้ 4 ด้านหลัก ดังนี้ 1) องค์ความรู้ในการตัดสิน พบว่า ผู้ตัดสินควรมีความรู้ด้านกฎกติกา FIVB แนว ทางการตัดสิน การสื่อสาร และจิตวิทยาการกีฬา อย่างครบถ้วน โดยปัญหาสำคัญคือการขาดความเข้าใจในกติกา และประสบการณ์จริง ซึ่งควรแก้ไขด้วยการจัดอบรมแบบบูรณาการ ทั้งเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ โดยใช้สื่อวิดีโอ ฝึกปฏิบัติจริง และมีการสอบวัดผลความเข้าใจ 2) การวิเคราะห์และตัดสินใจ พบว่า การตัดสินที่มีคุณภาพต้อง อาศัยไหวพริบ ความสามารถในการวิเคราะห์เกม และเข้าใจบริบทของการแข่งขัน โดยปัญหาหลัก คือ ความผิดพลาด ในการตัดสินจากจังหวะเร็ว การขาดสมาธิ และประสบการณ์ ซึ่งสามารถพัฒนาได้ผ่านการฝึกจำลองสถานการณ์ วิเคราะห์คลิปการแข่งขัน และฝึกการตัดสินในสภาพแวดล้อมใกล้เคียงของจริง 3) ทักษะการตัดสิน พบว่า ผู้ตัดสิน ควรเข้าใจบทบาทของตน ใช้สัญญาณได้ถูกต้อง และแสดงบุคลิกภาพที่เหมาะสม ปัญหาที่พบคือการขาดการฝึก ซ่อมสม่ำเสมอ ความไม่มั่นใจ และการวางตัวไม่เหมาะสม ซึ่งควรได้รับการพัฒนาโดยการอบรมเชิงลึก การวิเคราะห์

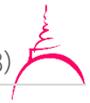
คลิป และฝึกควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์จริง และ 4) บทบาทหน้าที่ผู้ตัดสิน การเป็นผู้ตัดสินที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีความชำนาญทั้งด้านกฎกติกา สัญญาณมือ การเคลื่อนไหว การบันทึกผลการแข่งขัน และการควบคุมอารมณ์ โดยปัญหาที่พบบ่อย ได้แก่ การขาดความเด็ดขาด ทักษะการสื่อสารที่ไม่ดี และความมั่นใจที่เกินพอดี ซึ่งควรพัฒนา โดยฝึกจากสถานการณ์จำลอง เก็บชั่วโมงตัดสินจริง และพัฒนา Soft Skills เช่น การทำ Scoresheet ใช้ระบบ E-Score และจัดลำดับพิธีการอย่างเป็นระบบ

โดยสรุป การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมผู้ตัดสินควรมีความเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะของผู้ตัดสิน เพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญและความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ในสนามแข่งขันจริง

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลขั้นพื้นฐาน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมผู้ตัดสินวอลเลย์บอลในระดับเร่งด่วน ($PNI_{modified} = 0.90$) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการขาดความมั่นใจ ประสบการณ์ตรง และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตัดสินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในบริบทของการตัดสินในสถานการณ์จริงที่ต้องการความแม่นยำ ความคล่องตัว และการตัดสินใจอย่างถูกต้องในระยะเวลาอันสั้น พบว่า ลำดับของความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ 1) ทักษะในการตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลขั้นพื้นฐาน 2) ความสามารถในการวิเคราะห์ พิจารณาสถานการณ์ และตัดสินใจ 3) องค์ความรู้ที่จำเป็นในการเป็นผู้ตัดสิน และ 4) ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้ตัดสิน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Wiersma, L. D. & Sherman, C. P. ที่เสนอว่าการฝึกอบรมด้านการตัดสินควรเริ่มจากการประเมินความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้สามารถออกแบบเนื้อหาที่ตอบสนองต่อทักษะที่ยังขาดแคลนและลดช่องว่างระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง (Wiersma, L. D. & Sherman, C. P., 2005) นอกจากนี้ งานวิจัยของ Pascarella, E. T. & Terenzini, P. T. ชี้ให้เห็นว่า ประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติจริงมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาทักษะที่ซับซ้อน เช่น การตัดสินใจในสถานการณ์การแข่งขันกีฬา (Pascarella, E. T. & Terenzini, P. T., 2005) และสอดคล้องกับ Dimitropoulos, P. พบว่า ผู้ตัดสินที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ และมีการพัฒนาทั้งในด้านทักษะ ความรู้ และจิตวิทยาการตัดสิน จะสามารถรับมือกับความกดดันในสนามแข่งขันได้ดีกว่าและมีความมั่นใจในตนเองสูงกว่า (Dimitropoulos, P., 2011) ขณะที่ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Unnithan, V. et al. เน้นย้ำถึงความสำคัญของการฝึกแบบบูรณาการที่เน้นการใช้สถานการณ์จำลองและการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการตัดสินใจที่เหมาะสมในบริบทการแข่งขันจริง ดังนั้น การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลควรมุ่งเน้นการเติมเต็มองค์ประกอบที่นักศึกษาขาด ทั้งในด้านทักษะ ความรู้ และบทบาทหน้าที่ ผ่านกระบวนการฝึกอบรมที่มีการประเมินความต้องการอย่างเป็นระบบและมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เพื่อให้สามารถผลิตผู้ตัดสินที่มีคุณภาพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Unnithan, V. et al., 2012) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Anderson-Butcher, D. et al. ได้ศึกษาบทบาทของการฝึกอบรมโค้ชในระดับชาติของสหรัฐอเมริกา และพบว่าการเข้าร่วมอบรมอย่างมีโครงสร้างมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักกีฬา ซึ่งสะท้อนว่าการฝึกอบรมผู้ที่มีบทบาทในสนามแข่งขัน เช่น โค้ชหรือผู้ตัดสิน สามารถส่งผลต่อคุณภาพของนักกีฬาในระยะยาว (Anderson-Butcher, D. et al., 2024) ตรงตามแนวคิด APIE ยังได้รับการสนับสนุนในงานวิจัยด้านการฝึกอบรมบุคลากรสายสุขภาพ การศึกษา และกีฬา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการวางแผนเป็นระบบและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง จะส่งผล

ให้ผู้เข้ารับการศึกษาสามารถเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งและเกิดการนำไปใช้จริงในบริบทการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Norman, G. J. et al., 2005)

ส่วนผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมครอบคลุม 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1) องค์ความรู้ในการตัดสิน 2) การวิเคราะห์และตัดสินใจ 3) ทักษะการตัดสินใจ และ 4) บทบาทหน้าที่ผู้ตัดสิน โดยควรออกแบบตามกรอบการพัฒนาโปรแกรม APIE ของ Austin, D. R. ซึ่งเน้นการฝึกที่ผสมผสานทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติด้านองค์ความรู้ในการตัดสินใจ (Austin, D. R., 2013) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cushion, C. J. ที่กล่าวว่าควรเน้นความเข้าใจในกติกา FIVB การสื่อสาร และจิตวิทยาการกีฬา (Cushion, C. J., 2018) และสอดคล้องกับ Zenko, Z. et al. ที่แนะนำการใช้วิดีโอและการประเมินตนเองเพื่อเสริมประสบการณ์ด้านการวิเคราะห์และตัดสินใจ (Zenko, Z. et al., 2016) และ Dodt, M. et al. กล่าวว่า การฝึกผ่านสถานการณ์จำลองช่วยเพิ่มคุณภาพในการตัดสินใจ ด้านทักษะการตัดสินใจ (Dodt, M. et al., 2022) พบว่า ความมั่นใจ บุคลิกภาพ และการจัดการกับความเครียดส่งผลต่อความเชื่อมั่นจากผู้เล่นและโค้ช ซึ่งด้านบทบาทหน้าที่ (Mathers, J. F. & Brodie, K., 2011); (Mascarenhas, D. R. D. et al., 2009); (Wong, R. S. K. et al., 2015) ต่างเห็นตรงกันว่า ผู้ตัดสินต้องพัฒนาทั้งด้านเทคนิค จิตวิทยา และความสามารถในการควบคุมตนเองภายใต้ความกดดัน เพื่อให้การตัดสินใจแม่นยำและได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องในสนาม การบูรณาการกรอบแนวคิด APIE เข้ากับการฝึกอบรมที่เน้นการประเมินความต้องการเฉพาะบุคคล การวางแผนที่มีโครงสร้างการดำเนินการฝึกอบรมที่ตอบสนองต่อความต้องการ และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้โปรแกรมฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลมีความเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลจำเป็นต้องอิงบนพื้นฐานของความเข้าใจเชิงลึกในด้านองค์ความรู้ ทักษะ และจริยธรรม พร้อมมีการวางแผนอย่างเป็นระบบตามหลักการแนวคิด APIE เป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมหรือกิจกรรมฝึกอบรมที่มีลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมิน (Assessment) การวางแผน (Planning) การดำเนินการ (Implementation) และการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีความเชื่อมโยงและสนับสนุนกัน เพื่อให้การพัฒนาโปรแกรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิด APIE นิยมประยุกต์ใช้ในกระบวนการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมในหลากหลายสาขา อาทิ ด้านกีฬา การส่งเสริมสุขภาพ การฝึกอาชีพ และการพัฒนาศักยภาพบุคคล เนื่องจากเป็นแนวทางที่มีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับบริบท กลุ่มเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของแต่ละโปรแกรมได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมมีความเป็นระบบ ชัดเจน และสามารถวัดผลได้ โดยเน้นให้ผู้เข้าร่วมเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ทั้งในด้าน ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งในการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมผู้ตัดสินกีฬาให้มีความเชี่ยวชาญและพร้อมปฏิบัติหน้าที่ในสนามแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปและข้อเสนอแนะ

นักศึกษามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะด้านการเป็นผู้ตัดสินกีฬาวอลเลย์บอลขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับกติกา สัญญาณมือ การวิเคราะห์เกม และการควบคุมอารมณ์ จึงควรมีการจัดอบรมที่ผสมผสานทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสถานการณ์จำลองจริง รวมถึงการเสริมสร้างจริยธรรมและบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับบทบาทของผู้ตัดสิน ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสมกับนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย โดยอิงจากความต้องการที่ปรากฏ ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรวิชาการหรือกิจกรรมเสริม เช่น ชุมรมกีฬาและชมรมผู้ตัดสิน เพื่อเสริมสร้างทักษะเชิงวิชาชีพ ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการจัดอบรมของหน่วยงาน

ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรกีฬาในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ อีกทั้งยังสามารถประยุกต์ใช้ในการเตรียมนักศึกษาสู่การสอบรับรองคุณวุฒิผู้ตัดสินจากสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทยหรือองค์กรระดับสากล สำหรับการวิจัยในอนาคต ควรศึกษาความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายอื่น เช่น ครูพลศึกษา บุคลากรกีฬาท้องถิ่น หรือผู้ที่เคยผ่านการอบรมมาก่อน เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบและพัฒนาโปรแกรมให้ตอบโจทย์ในระดับสูงขึ้น ควรดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นในกลุ่มตัวอย่างจริง พร้อมทั้งประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมอย่างเป็นระบบ และควรศึกษาปัจจัยเสริมอื่น ๆ เช่น แรงจูงใจในการเป็นผู้ตัดสิน ผลตอบแทนทางอาชีพ หรือการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งล้วนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาและความยั่งยืนของผู้ตัดสินในระบบกีฬาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กรีธา พรหมเทพ และคณะ. (2561). ความคิดเห็นของผู้ตัดสินฟุตบอลที่มีต่อปัจจัยการตัดสินฟุตบอลลีกภูมิภาค ดิวิชั่น 2 โซนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2558. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 8(2), 1-9.
- กองส่งเสริมวิชาการ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ. (2567). กลุ่มมาตรฐานการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ. เรียกใช้เมื่อ 10 พฤศจิกายน 2567 จาก <http://www.tnsu.ac.th/article223>
- จิรศักดิ์ พุ่มดวง. (2553). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินกีฬาโอลิมปิกตามทฤษฎีของผู้ควบคุมทีม นักกีฬาโอลิมปิก ในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยครั้งที่ 37 “แม่โดมเกมส์”. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: บิซซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- สิทธิพงษ์ ปานนา. (2562). กีฬากับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียน. วารสารร่วมพฤษภูมิมหาวิทยาลัยเกริก, 37(1), 105-115.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย.
- Afanasov, M. (2024). Resolving International Financial Disputes in Volleyball. Retrieved May 15, 2025, from <https://legaltts.ro/en/author/m-afanasov/>
- Anderson-Butcher, D. et al. (2024). Coach Training Participation and Athlete Life Skill Development: Findings from The US National Coach Survey. *Quest*, 1-19. <https://doi.org/10.1080/00336297.2024.2407140>
- Austin, D. R. (2013). *Therapeutic Recreation Processes & Techniques: Evidenced-Based Recreational Therapy*. (7th ed.). Illinois: Sagamore Publishing.
- Betts, K. et al. (2025). International study of professional development in sports coaching: Awareness of neuromyths, brain knowledge, and evidence-based practices. Retrieved November 10, 2024, from <https://shorturl.asia/fDCTk>
- Cushion, C. J. (2018). Reflection and reflective practice discourses in coaching: A critical analysis. *Sport, education and society*, 23(1), 82-94.
- Dimitropoulos, P. (2011). Corporate governance and earnings management in the European football industry. *European Sport Management Quarterly*, 11(5), 495-523.

- Dodt, M. et al. (2022). Personality profile of team handball referees at expert level. *German Journal of Exercise and Sport Research*, 52(1), 58-67.
- Kobierecka, A. (2023). International Olympic Committee Struggle against the COVID-19 Pandemic Health Diplomacy of Non-State Actors. *Athenaeum Polskie Studia Politologiczne*, 79(1), 215-239.
- Mascarenhas, D. R. D. et al. (2009). Physical performance and decision making in association football referees: A naturalistic study. *The Open Sports Sciences Journal*, 2(1), 1-9.
- Mathers, J. F. & Brodie, K. (2011). Elite refereeing in professional soccer: A case study of mental skills support. *Journal of Sport Psychology in Action*, 2(3), 171-182.
- Norman, G. J. et al. (2005). Comparability and reliability of paper-and computer-based measures of psychosocial constructs for adolescent physical activity and sedentary behaviors. *Research quarterly for exercise and sport*, 76(3), 315-323.
- Pascarella, E. T. & Terenzini, P. T. (2005). How college affects students: A third decade of research. *Journal of Student Affairs in Africa*, 2(2), 47-50.
- Phipps, D. J. et al. (2021). A dual-process model of affective and instrumental attitudes in predicting physical activity. *Psychology of Sport and Exercise*, 54(2), 1-32.
- Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Tijdschrift voor Onderwijsresearch*, 2(2), 49-60.
- Tavakol, M. & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International journal of medical education*, 2, 53-55. doi: <https://www.ijme.net/archive/2/cronbachs-alpha/>
- Unnithan, V. et al. (2012). Talent identification in youth soccer. *Journal of sports sciences*, 30(15), 1719-1726.
- Wiersma, L. D. & Sherman, C. P. (2005). Volunteer youth sport coaches' perspectives of coaching education/certification and parental codes of conduct. *Research quarterly for exercise and sport*, 76(3), 324-338.
- Wong, R. S. K. et al. (2015). Stress, coping, coping effectiveness and emotions in Malaysian Elite tenpin bowlers: Role of context and importance. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 13(4), 320-334.
- Zenko, Z. et al. (2016). Changing minds: Bounded rationality and heuristic processes in exercise-related judgments and choices. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, 5(4), 337-351.